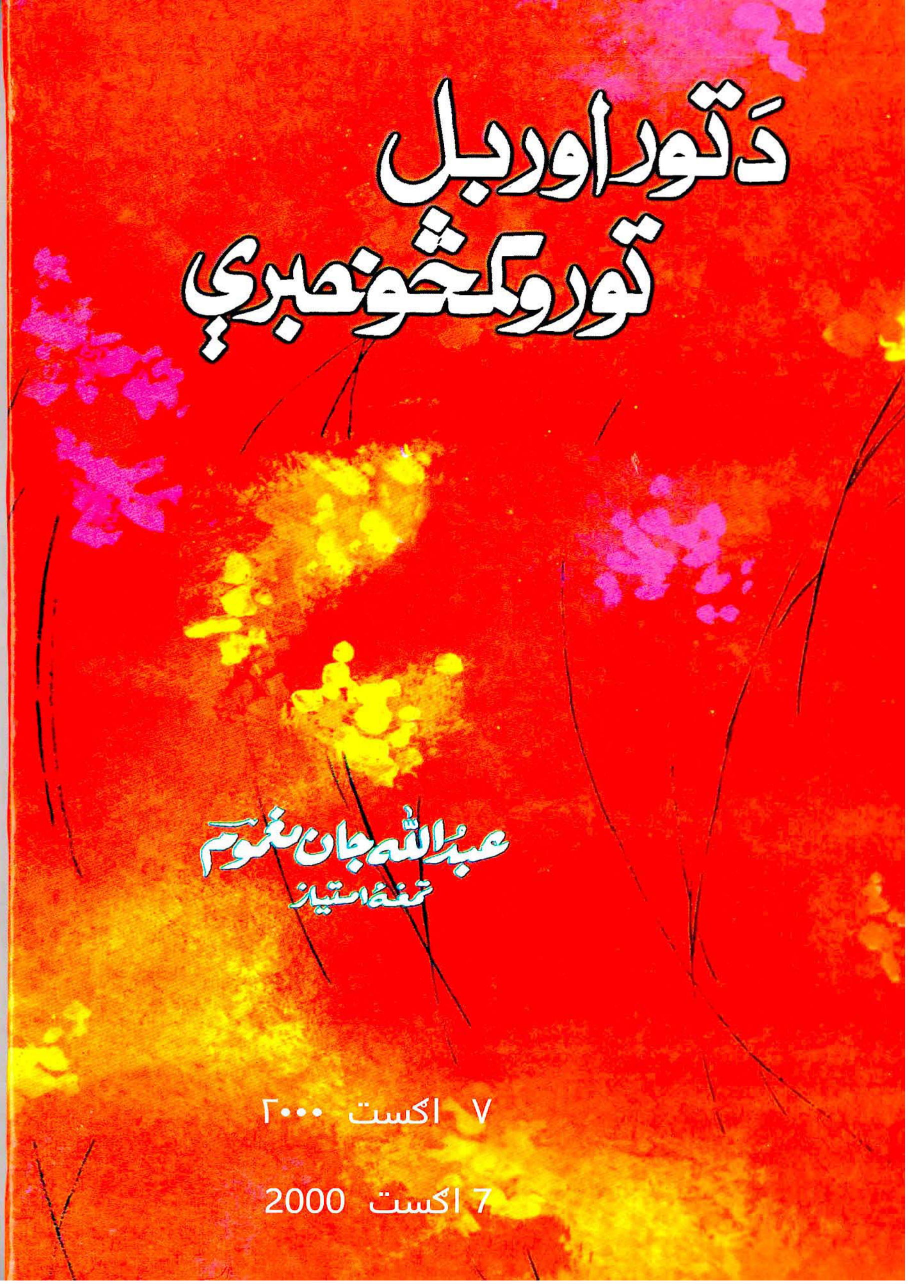

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ مغموم دَیو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا منمه شاعرۍ مي ستا وېښکي کوږ نهٔ کړهٔ
زما په ټوله شاعرۍ کښې تا فرحت رو نهٔ موند
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي څو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نهٔ دي
تهٔ په خپله هم مغموم وے اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نهٔ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زهٔ چې څهٔ اومه هغه ووم اداکار نهٔ ووم
زهٔ اعتراف کوم چې تهٔ دَ وخت یو لوئے فنکار وې
تا دَ رومان په رېښمي پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل زړهٔ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو دَ نظریو په شا ځوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
دَ زړهٔ چپې ورانډې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړهٔ پرهرونې څو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څهٔ آسان څو نهٔ وُ
زهٔ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ایستو

ما خپل غمونه کهٔ هر څو دَ فن نقاب کښې پټ کړهٔ
تهٔ چې فنکار وې سمه ستې مې دَ فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ / اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکښوځېرې

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

(c) ketabton.com: The Digital Library

29.1.2008

تمهيد

دَ تور اوربل تورو کمڅو څېرې
څومره ځوړنې دي دَ تيږو څېرې

دَ نيمې شپې په خاموشۍ کښې ګُلې
نغمې نغمې شي دَ بنګړو څېرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نیمګړو نیمه خواؤ ارمانونو
په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ
کښې لکه دَ یو طوفان راپورته شوي دي
اؤ بیا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پېغله	ایاز داوودزی	۱۱
د روماني شاعر (د لوېتو خبرې)	صابرشاه صابر	۲۲
د تور اوربل تورو کمڅو خبرې	عبدالله جانغموم	۳۰
لويه خدايه لويه خدايه		۳۷
ورپسې زلمو ځواني خاورې ايرې کړې		۳۹
بس يو پو تې غونډې خندا اوکړه ته		۴۰
دا سې په ماياندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کوم		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بيا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګيرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې داخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېم چې ستا د نيا هم اوسوزوم ايره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اونړې کمځې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي ۵۱

بې واره توئېدلې بې اختیاره څڅېدلې ۵۲

تنهایی مې دي مذکرې او غمونه راسره دي ۵۳

پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي ۵۴

ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان ۵۵

کله کله راته اوګورې مُسکې شي ۵۷

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې نهٔ وُ ۵۹

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي ۶۰

مست شم دَ پازیبو دَ شرنګا سره ۶۲

چې ستا خندا زما ژړا روڼهٔ شوه ۶۳

په خوله کښې آه په زړهٔ زخمونه لرم ۶۴

راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما ۶۵

ستا دَ وصال په رنګینو کښې روسم ۶۶

دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي ۶۷

مینې دې اسانې راته ګرانې کړې ۶۸

رقیب چې ماله نن پېغورې راکوي ۶۹

شمعه بلېږي دَ دنیا دپاره ۷۰

اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې ۷۱

نغمې نغمې دي دَ بلې خیسې ۷۲

راغې ماښام ډېر دَ غمونو سره ۷۳

تورې تیارې راته فنا ښکاري ۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نور ژړېږم زه ۷۵

کلی د ژړېږي څهٔ مُسکی خو نهٔ دي ۷۶

د نښې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته او ګوري مُسکی نهٔ شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم ۸۲

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستوري وچې اودهٔ شو شپه تېره شوه ۸۶

چاته شراب چاته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زیر زیر ورته کتلې نهٔ شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

مکوهٔ ساقي نن راته نامهٔ کوه ۹۵

دا څو څهٔ غم نهٔ دے چې تېرې کړمه ۹۶

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ ۹۹

هغې و ښل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې د پرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه - ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه	۱۰۳
که هر څو دې غم دَ حد نه په وړتېر شي	۱۰۴
ستا د اوربل دا پر پشانۍ مزه که	۱۰۵
په محفل کښې بلېدې ته	۱۰۶
د زړهٔ تسکین په مېخانو کښې لټوم	۱۰۸
دُنیا دَ اُمیدونو مې څهٔ ورانه غونډې ښکارې	۱۱۰
ښهٔ دې انکار دَ اقرارونو څخنې	۱۱۱
دَ نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبیٰ کښې	۱۱۲
دا څو غلط دې چې خندلے نهٔ شم	۱۱۴
څهٔ له زما دَ مرګ سوالونه کوې	۱۱۵
څهٔ په ژړا څهٔ په زارو تېره شوه	۱۱۶
په ښائسته مخ دَ شین خالۍ مې قسم	۱۱۷
دَ زړهٔ دَ غم دانه تپوس مهٔ کوئ	۱۱۸
څوک ورته سُور څوک ورته شین وائي	۱۱۹
شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه	۱۲۰
ارمانونه چې مې خاوُرې شي ایرې شي	۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې	۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه	۱۲۴
تعبیر	۱۲۶
وادهٔ	۱۲۷
دمه	۱۲۹
دَ ختټکو زمکې ته خطاب	۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

د پېغلتوب کور دې وران او سې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مغموم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خيال دا سې ور ځوروي چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځان يوه ښکلې نازولې پېغله ښکارې - په پېغلې چې د پېغلتوب څپه راشي نو پېغله بيا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې يوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسيقۍ امتزاج چې مغموم ئې د پېغلې په وجود کښې بيا مومي - د هغهٔ غزل ته ئې بې سياله ښکلا او عمومي مقبوليت بخښلے دے) څو پېغله د زمانو را سې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او دا سې په نورو نامو او علامتونو ياده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټل او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نو بتونه غږولي دي - څو سره د دې ټولو خصوصياتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځوانۍ په ځه اخستې پېغلې ته په کاسیرو
نظرو نو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مېن د پیاکي مینې آخري
منزل، اود انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه
فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - ځو نن زماني دومره پېښ
عیث
رو ځوړو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنو
دومره عام کړو چې د فطرت پېله انسان د فطرت په غېږ کښې آرام
کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېر شو اود اوهامو په خرو
کښې د فطري اقتضا ګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده
چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه
نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَروحاني تسکین سرچشمه ده،
د جنسي تسکین موهومه اقتضاء کوي او وائي چې ـ

د پېغلتوب کوردې ودان اوسې تل ـ
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ پوهېږم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نني دور تجزیه
او دغه تجزیې په رڼا کښې دَ مغموم د دې الهامي شعر تشریح
په څهٔ دول کوي - خو زهٔ په خپله په دې نتیجه رسېدلے یم
چې د مغموم شاعري هم لکه د مشرق پښتونې شاعري ده او
هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوندا پښتونې آئینه ده)
مغموم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او
د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې داسې بند پاتې
شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لرې نه ليدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خيال د انساني هوسونو رسائي ورته هم او امکان نهٔ لري - هم دغه وجه ده چې مغموم پېغله يوه مجسمه نيکلا، يوه مسته نغمه ګڼي چې تل ترتله د هر قيد و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وينې نو پېغله ورته ښکاري - د هغهٔ په وژدان د پېغلتوب خيال داسې سور دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخليق هم د پېغلې د خيال نه زېږېږي او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه د پېغلې د نيکلا، د هغې د مستې ځوانۍ او د هغې د نغمه ځېز وجود د رنګو او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

د مغموم د غزلونو پېغله چې هغه يې اکثر "د ګلې" په نامه مخاطب کوي يو مخصوص شخصيت نهٔ شي کېدے - دا د نيکلا د هغهٔ د لوړ تصور مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار او هر د حُسن او رښتين توب طلبګاري لټون کړے دے - په رنګ رنګ او ډول ډول نومونو يې ياده کړې ده - او دغه "لټون" او دغه "ياد" په رنګ رنګ نظريې قسماً قسم فلسفې او بې سياله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د نيکلا دغه لوړ تصور د بنيادمو ايکي يو مرکزي خيال پاتې شوے دے - او هم دغه يو "مرکزي خيال" د بني آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دليل دے فرق صرف دومره[٥]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نورو "مثالیت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه لرې د فکري تخلیقاتو یا د اوهامي او الهامي واردا تو په پېکرونو کښې لټوله او مغموم ئې هم دې دُنیا په ښکلو کښې لټوي. د هغه د زړهٔ مراد دغه د نوې زمانې ښکلو پېښ کړے دے هم د هغوئ نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه ښکلو کښې هغه ښکله کومه یوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې مومي - هم دا ښکلي، ښکلي نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصیات دي چې چرته د "مثالیت پسندۍ" او حقیقت پسندۍ رنګین زقنونه یو ځاے کېږي.

سره دوې ټولو خبرو د مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي لیکي نو ورباندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخلیق کوي - هغه په خپلو نفسیاتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظریاتي لانجې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -

دا څهٔ چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او ژوند څخه د خپلو دعوو او نظریو ثبوت او لټوؤ - مغموم د شعر د لیکلو په وخت څهٔ کیفیت محسوسوي؟ وائي چې "زهٔ هغه وخت شعر لیکم چې څهٔ وخت شعر ما په لیکلو مجبوره کړي - او هر کله چې داسې حالت راشي نو بیا د خپل آشنا په تصور کښې داسې غرق شم چې دنیا و ما فیها نه بې خبره یم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما پلې زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ لګیایم
د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم
نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډېر لوئے
کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا
بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي ـ"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے
چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنیا او ما فیها نه
ناخبره وي - او هغه پلې څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت
ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو
داسې درد دے چې د دې درد د پېدا کولو نه زهٔ نهٔ یم خبر-
زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهٔ چې هغه
څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت ناقلاره
ساتي - زما د خیال مرکز «پېغله» زما په زړهٔ کښې شته - زما په
دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم دهغې
تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه
راکوي -

د مغموم د خپلو وینا ګانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د
شاعرۍ "زړهٔ پېغله" هم هغه د چا زلمي شاعر" د خیال د پلې" چې
هغه ئې حُسنِ کل ګڼي یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره
دے چې د خیال پلې د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر
ته په طنز په لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

؎ شاعره ما ته په ته څه دا رسي
زه د عنقا په اشیانو کېنې اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواوشا پېغلو کېنې اوسي او لټون يې هم په دغه خواوشا پېغلو کېنې کوي - او د مونږ او قوي امید یې نوي ځکه خو وايي ؎

؎ خو بخندا به په مغموم یا ندي حرام کړي
یوه پېغله به په پېدا شي چینګو کېنې

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کېنې چې دا رمنګي نومېږي - او د خلیلو په ټپه کېنې د ورسک روډ د پاسه پروت دے په يوې درنه او معززه کورنۍ کېنې پېدا شوے دے - نن صبا یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسې پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شې ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغمومه زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکار ته خوند وینم نو سند ری یې وایم دلته زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کېنې د مغموم په فن کېنې څه کمزوري ویني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې دا چې که د مغموم صیب د وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چا چې د هغه کلے لیدلے وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق اوکړي چې د مغموم د ماشوم والي په ماحول کښې هم او د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ خو سره د دې هم د مغموم طبیعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې خو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بېل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې د ځان ستائینه کوم - ځان خلق د هرچانه ښه پېژني او زه مغموم د هرچا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غیر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدایګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه
په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې څرګنده وي - په کلو کښې
د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې یا دکوڅې په څنډه او یا بیا
د کلي د کودرو نو دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال
نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته
وائي - ه

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا دکوڅې سره تېرېږم ماله زړه

وائي چې پېغله د ختو جوړه کړي نو هم ښه وي خو د پېغلتوب
سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم نظره

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي ه
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې اووئیلے شول د مغموم په کلام کښې
ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال
قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو
ښکلے تصور - خو..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې
خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره
ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ه

ما خو یو ګل د پسرلي کړې رببه ه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په کلا هم اوويني نو وائي چې

ــ ستا د پازيب په هر يو شرنګ مې قسم

زهٔ دې نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصيب کړي - مغموم
د پېغلتوب دَ خپلو لوهسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب
ورته ګل او ګل څانګه ښکاري - ګُل د ګل په څانګه کښې ښهٔ ښکاري -
کهٔ شوکوې ئې يا بُوېوې ئې نو مړاوے کېږي پېغله لکه د ګل
هم د کتو د پاره پېدا اده - او يو معمولي ګل هم د wordswarth
غوندې احساسي بنيادمو ته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بيان
نه ئې عاجزه وي - او شايد چې د غه زور احساسات په بنده
څهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے -
مغموم د پېغلو په ليدو هم هغه کيفيت محسوسوي کوم به
چې wordswarth د ګل په ليدو محسوسولو ځکه خو وائي
چې: ــ دا پېغلتوب مو خدائے نصيب کړو پېغلو

زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

يوائې د پېغلو په ليدو مغموم دا کيفيت نهٔ محسوسوي
بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واوري نو هم ئې
فکر يو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په دا سې موقعه مغموم
وائي ــ

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي

را پېدا شي يو جنون غوندې په ماکښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سرو ُو قطارونه ووويني
د کمانۍ راشي چې کښې ښېغلې ولاړې دي - او چې څه وخت
په ځو د شي او پوه شي چې دا خو ښېغلې نه دي بلکې سروې
ولاړې دي نو او وائي چې د دې سَروُو د چا ښېغلې ښائست او
ښېغلتوب ته پام شوے وَ، نو ځکه خو ښېغلې ښکاريږي ؎

ستا ښائست او ښېغلتوب ته ئې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېغله ځينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېغله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته
په ښېغله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېغله ښکاري - وائي -

؎ هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهه يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشت شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښېغلو کښې د مغموم د خيال ښېغله او سبزې چې د پرو ورسې
خپلې ځواني خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

؎ ورپسې زلمو ځواني خاورې ايرې کړې
خدائے دې ګونګ کړه څه له ښېغلو ته خبرې کړي

(يا) چې رنګينۍ ته ولې راغونډې شولې
ښېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړي

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم
کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر ليکي نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور ېېکي. دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څهٔ ښکلے خیال اخلي واڼې چې ؎

؎

چې ئې ستا په تصور کښې کلې ېیکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅې شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوی پښتو خبرې

د قدرمن عبدالله جان مغموم د شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله د دغه خپلې وېناچیل اندازمنفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېلے شو نه څه او ليکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت توڼ صفتونه، اړخونه او رنګونه لري۔

د مغموم صاحب د ژوند کړې کړېد، لمحه لمحه ددغه "بې څوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاندو هڅه کښې تېره شوې ده، هغه د خپلې ځوانۍ د مستۍ هاغه شپې ورځې چې زلمي يې په نورو نورو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده۔ مغموم خپل ټول صلاحيتونه ټول وختونه د پښتو له سره ذادکړي دي هغه د ژوند ټولې منډې ټول زيارونه د پښتو له پاره کړي دي۔ څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه داهرڅه د يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي۔

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صيب نوم په مشرانو ليکوالو کښې راځي - دوه کم اتيا کاله عمر ئې دے - د شپيتو کالو راسې شاعري کوي - څو ورځې نه زيات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څهٔ مثال کېدے شي چې دا دے په دې شپيتهٔ کاله کښې ايله اوس ځپل د شاعرۍ دوه ميدے کتاب (د توره او ديل توروکڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زهٔ په دې خبره وياړم چې کهٔ زما زور ورپسې نهٔ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وينو خوراک شوي وو څو د پرېس غېږه به ئې نهٔ وه ليدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ په تقله مونږ مجموعي رايې دا ورکو شو چې نهٔ دهٔ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نهٔ دهٔ په شان شاعري دهٔ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب يو "صاحب اسلوب شاعر" دے، څو پکار څو دا ده چې دهٔ نه پس دهٔ اسلوب لکه زمونږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لويو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل ځپل کړې دې ولې يو څو د هغهٔ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کېدل او بل د ځپلې شاعرۍ په تشهير نهٔ کولو هغه د دغه اعزاز نه محرومه پاتې کړې دې نو کهٔ د سينهٔ غورو فکر نه پس دا رايې ورکړم هيڅوک به مې پرې ګرم نهٔ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګيني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې ليده او موندل شي، د دغه صفت دهٔ د عمر د بل هيڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما دې خبرې نه دې ګوره هوکټو دا مطلب څوک نهٔ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، ښوئے او زورور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې داسې ګلونه تړلي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي. زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږ ندۀ او ساده والے زمونږ د دې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي.

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړۀ ذهن او د وجود په رګ رګ کښې ميشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نۀ ده او د دې لوئے سوب د دۀ د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېرچاپېره د معصوم صاحب د فکر نۀ هم هسکې ولاړې دي. هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو پاپېغله ښۀ مسته وه څنو خلقو په دۀ د ګمراه شاعر لېبلونه او الزامونه ولګول. وې به يې دے د زلفو، سترګو شونډو و رخسارونو ذکر په ډېر و شليدلو ټکو کښې کوي. خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وا نۀ ړولے شو. دۀ به وې زۀ د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه ګري کوي زۀ دې د دومره لوئے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې رو نۀ کړم. د چا سندرې چې ټول کائنات وائي. د چا مدحه ګري چې ټول قدرت کوي. ښۀ شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښۀ او ډېرې پېښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل یا مته داره منت باره نه ده، هغه یاتې کېږ وشکې شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو وختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صد اقت په دائمي او افاقي قدرونو بناده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې ئې وئیلي دي هغه دَ مینې محبّت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هردور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نه وي چې دَ نرۍ سیلۍ د یوې چپې سره ترچې ترچې شي چې کښې مینې نن خلق پېژني، صبا به ئې نه پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په ړده دي دَ دې بازار رنګ ونور هل چل او دَ ژوند هاند وهڅې به خپل ځائے خو دغه ردې اهمیّت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نه شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو وصفتونه هم نه دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران ئې کوي - د هغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ ګړګړي نه "تاوَ" دي دهغهٔ اندازچې کوم دَ په پښتو ځوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ توره اوربل توره وکمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرَو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې ګلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هرڅهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نو دپوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره يې په پښه اروستر کو وټيلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نهٔ دے، هغه هاغه څهٔ ليکي په څهٔ چې خلق پوهېږي څهٔ چې خلق اخصوصاً نوي نسل خوښوي دَ مغموم صاحب ټول ژوند دَ مينې نه عبارت دے - دَ هغهٔ نظريه مينه ده - دَ هغهٔ مذهب محبت دے - دَ هغهٔ کلے ټول جهان دے - دَ هغهٔ کور دَ تصوراتو او دودې دېوالونو دَ قيد و بند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوىٰ سره کوم چې کهٔ دَ عبدالله جان مغموم دَ شعرونو کتاب دَ هر قوم په ژبه کښې ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په ډېره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول دَ کوم مست روماني شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مينه خوروي دَ مينې وښکر دے، دَ مينې شاعر دے، مينه د هغهٔ ژوند دے، بې مينې ژوند هغه وپه ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مينه کوي انسانيت سره مينه کوي، دَ خدائے د مخلوق او ښکلو سره مينه کوي په ځوانۍ کښې يې هم ښکلي خوښېدهٔ او اوس هم د هاغه سوچ په دېوال ولاړ دے هم هاغه ټپه يې په خوله ده، هغهٔ سخت نظرياتي سړے دے داسې نظرياتي نه چې لکه دَ پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظرياتي چې دَ دائرو او مرکزونو او خونه او نظرونه پسې اړوي څنې نقطه چين به دَ مغموم صاحب دغه خود خواهي او په يو ځائے پو فکر او درېدنې ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس د مغموم صاحب تر ټولو لوئے برے ګڼم - ص

هر يو وار چې ورته ګورمه حيران شم -

کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي
چې خبره د مطلب مخې له راشي
نو نادانه شي ماشومه شي ګله شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو درنو یې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو بې مفهومه، بې معنې خبرو او د فلسفې د ګنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه ښه کوونکې شاعري ده، اولسي شاعري ورته هم ځکه ویلای شو ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله مخه وي، فني هنري اړخ ته یې کښې ډېر کم خیال ساتلی شي- ټول زور په کښې په مقصد راوړلې شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن نوځونه هم کافي قوي دي- د هر هر شعر د ټکي ټکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي- هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي- د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے- او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم اووائي- زه ورته ویم چې په دې یو نظر بیا هم واچوئ هغه خپله مخصوصه خندا وکړي (د مرچکي خندا هم منلې شوې ده) وائي "ډېر ښه صابرشاه ځه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس یې په کښې څه هنري منافقت کوو، ما چرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړې به درته راولاړېږي" او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه هم د غه عادت او سوچ د هغه شل فيصده شاعري دَ فن دَ تلې نه غورزولې ده کۀ چرې مغموم صاحب دَ يو « شيفته » په ځائے په بيلو بيلو وختونو کښې شعرونه ليکلې بيا بيائې کتلې لږې لږې کوتې ئې پکښې وهلے نو بيا خو به دا خبره هم و مبالغه نۀ وه چې دَ هغه دَ شعر سيال به دَ پښتو دَ جديد و شاعرانو په سل کښې هم و په نظر نۀ راتلو ځو دَ بد قسمتۍ نه څۀ دَ هغه اصولو او څۀ نارامۍ او ناروزګارۍ هغه دد غه « ښه » نه بې برخې کړې دے!

دَ عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکې قابض دي د غه څلور ټکي دَ موصوف دَ شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په « لوپټو ، پېغلې ، لالې او ګلې » باندې او دروي ، او هم د غو څلورو ټکو دَ هغه دَ شاعرۍ خوند مزه او رنګينې پېدا کړې ده!

خصوصاً دَ لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خيالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کۀ په ژوند کښې څۀ دي هغه ټول هم دَ لوپټې دَ سورې لاندې پټ دي ، لوپټه دَ حيا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب دَ ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زۀ دلته دَ « موتي له خرواره » دَ هغه هغه شعرونه نه چلولوستو نکيو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب دَ لوپټې دَ عظمت ، حېثيت ، نيابت او مقام او احترام په حقله وئيلي دي -

ستا دَ سرو شونډو اثر دے او دَ شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور دَ لوپټې چې راله راشي ... دَ شفق رنګينۍ لاړې شي پناه شي

؎ چې رنګینې ټولې راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو باندې چې پېغلو سپین پړونې راپه سر کړه
دَ زلمو ټېره نظر جوړ لوپټو کښې څوکه کېږي

بهرحال خبرې به په لنډو کوو چې دَ مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او زوره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زۀ دا اعتراف کوم چې دَ مغموم صاحب دَ مکمل جاج له پاره څومره ځېړنه او پلټنه پکار وه ما او نۀ کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې دَ هغۀ دَ شعر دَ "پېغلې" دَ مخ نه "لوپټه" نیم کښېوکړم دَ نور خط و خال جائزه ئې تاسو واخلئ چې د رومان دَ دې شهزاده د غمه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور او رڼا تورو کم څو خبري

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدای ته شته که درته دروغ ووایم چې ما دا ټوله شاعري نهٔ چاپ کوله. هډو دَ چاپ کولو اراده مې نهٔ وه. ځکه چې دا زما دَ ځوانۍ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې دَ ځوانانو خوښه وه او دَ بوډاګانو بدې شوه. ځکه خو به زما دَ یوسف خان اورکزي (مرحوم) او دَ سیف الرحمن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به یې وُو "په ادب کښې ګمراهي" مطلب یې دا وُو چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي. دَ پښتو ادب یې خراب کړو. دوی بې لارې شوي دي. دا بې لارې کسان به لارې ته راړول غواړي. نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ دَ ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم. او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم. په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې معصوم صیب دې ځوانۍ دریاندي داسې سترګې پټې کړې وې چې سره دَ عقل او شعور دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سرشوے وې او دَ پښتو ادب ګمراهۍ ته دې ټېلې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یوخوا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ گمراهۍ
فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اودرېدم
او دَ غزل مطلع به مې اووېسله چې ....

یو نرۍ غوندې مُسکا چې شاپه سروشونډو خورشي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ
په هوا کښې والوزولې او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چې
دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را ته هېرې شوې.
دَ گمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صیاله به چې
کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات
رالوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې دمردان کالج
زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ
غزل دا مطلع واوروله نو تاسو یقین اوکړئ چې مېز وسته
درز پېدا ٔ ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېده او زلمو او زلمو ټول
هال په سر راخستے وُ -

مطلع داسې وه -

وریښې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدائے دې کوټک کړه څهٔ له پیغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده
خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

یاد لوستو په وخت اوریدونکي یا لوستونکي په شعر باندې
په سوچ کولو نه مجبوروي بس چې شعر واوري او
یا یې اولولي نو رسا زړه او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زه تاو راتاو خبره نشم کولې - زه د بهوسو
لاندې اوبه نه شم بوتلې زه ګنجلک شعر ونه نشم لیکلې -
زه چې څه محسوسوم - زما چې څه جذبات وي بس هغه
د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د مشرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلې وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووې چې "د مغموم جانه
چرته سمه غونډې شاعري دې نشته چې زه یې د هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وې چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وې چې "دا ستا شاعري کښې
تشې شونډې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زه خفه د ګیر سلامته غوندې پاتې شوم - څو ورځې
پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درته مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستې شو او زه
سټیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووې چې څه کنه مغموم جانه
څه لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووې چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

درې شعرونه واوړئ - نو بیا به درې لوبټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ع

ستا دَ اوربل دا پریشانۍ مزه کـه
دَ تورو سترګو حیرانۍ مزه کـه
هرې تورې پسې ګناه کوُمه
څومره توبو کښې پښیمانۍ مزه که

او مولاناصیب

څوانه څوانۍ کښې دَ څوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه کـه

درې شعرونو په اوریدو ستوډنټانو حسبِ عادت ډیر
واه واه اوکړل او مولاناصیب هم مُسکے غونډې شو اوسرۍ
او ځوزولو چې کښي ستا خبره رشتیا ده -

نو زما ددې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما څه
اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم
خو نبا غلي ایاز داؤدزے را پسې شوے وُې چې مهٔ ویرېږه شاعري
دې چاپ کړه - اوس هغه دَ نن نه ډیرش کاله مخوا وخت نهٔ
دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ
څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سر سترګو قبوله
کړي نو دَ آیاز خان په وینا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څېله دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو ګناه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې راله په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و
"مغموم د رومان شهزاده"
ددې سرخط په لوستو لا یم شېشې ته او دریدم څېل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدائے شته که د شهزادګانو راکښې هېڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوښتو څقله
زما شعر ونه ډېر ستائیلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا اچولې ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوښتې په ذکر باندې بحث کړے
دے - دواړو یکوالو د خپلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دوئي ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدائے پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راوانخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
خپلو شعرونو کښې ستائیلې ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه ، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې زه يې ورته حيران کړم - او د پاسه چې پرې صابر شاه داغې نو هغه زما د شاعرۍ نه تولې رنګ برنګي لوښتي راغونډي کړې - د دغه لوښتو نه يې تول ښائسته رنګونه راټول کړل او دغه پېغلې له يې د لوښتو يو اوږد پړونې جوړ کړو - هغه يې ورته په سر کړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه کړه چې د پښتونخوا تول ښائستونه ورته کوته په خوله شي -

زه د حسن په لټون پسې چين ماچين ته نه يم تلے - زه د رنګو صراحي غاړه پېغلو پسې کابل ته نه يم تلے - ما خو د چپل کلي پېغله ښائيستې ده - د چپل چم او چپل کاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

ھ څه خو بانه کړه په ديوال او ګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډير يې خوښ شو - په دې شعر کښې ما نه د بدخشان د پېغلې ذکر کړے دے او نه مې په کښې د ثمرقند حسن ښائيلے دے نو بيا ولې د حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے و - ځکه چې د هغه په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په کښې مخاطب کړے شوې ده - او کوڅه او ديوال هم د پښتنې ماحول

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا کچه کورونه یاد کړي دي - کچه کوټې مې ښایسته دي نو مې د اسلام آباد محلونه ښایسته دي او نه مې د پېلنو پېلنو سړکونو صفت کړے دے - په کوم کښې خپل دا شعر پېش کوم - ~

د خپل اشنا هغه خاورینې کوټې
د کهکشان نه خدائ‌ګو ښې ښکاریدې

زۀ دا دعوی نۀ کوم چې زما شاعري ګنې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومه دي کمزورۍ یې راته معلومه دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته د دغه کمزورو د لرې کولو ښا مخا کوشش نۀ دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینه او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے کۀ د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اوریدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د ډېر ښۀ" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو د "توره اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدائ دې اوکړي چې ستاسو خوښه شي

په لوئ الله مو سپارم

عبدالله جان مغموم

۷ ـ ۸ ـ ۲۰۰۰ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

بنګته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څښۀ په خوند خوند څکي غټېږي

کور په کور خونه په خونه
دښمنۍ دي چې خورېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

زور دَ زور په مرۍ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د چپو ان په زنګ کښې زنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورېسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټ غټ قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې څېلې ټولې ورېسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پیا څښېدم دیوې مې ټولې سرې کړې

کهٔ هر څو مره هم رنځور یم نو به روغ شم
څو کهٔ زلفې دې په ما لږې خورې کړې

په دې راز باندې زهٔ خدای ګو کهٔ څه پوه شوم
چې دې سترګو و بڼکو چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو پو تې غونډې خندا اوکړه تهٔ
او د خندا سره ادا اوکړه تهٔ

خدا ځنګو د لارې نه به ستون شمه زهٔ
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه تهٔ

هغه یو ځل چې دې ښوا کړې وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه تهٔ

ما ورته وې لږه مسکی شه کنه
نو راته ئې وې لږه ژړا اوکړه تهٔ

معصومه وا خله د ځوانۍ خوندونه
نو بیا دې غم لږ د عقبې اوکړه تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمۍ لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته ړېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقيب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنيا آباده شوله
خو ته چې لاړې قيامتونه راغلل

څومره چې ما د زړهٔ شکونه ويستل
هومره مې زړهٔ کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شی چې مېن یم زړه
نوره قصه به درته بیا کوم

د دې دنیا خو ځکه بدې شم چې
خیره سینه او صفا کوم

د عشق سختی او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته په کومو کندو سرشوې
زړه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه یله شي جوړ
دا پتنګان څکه دلې دي منم

ستا قېنېچ مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وي نو
په ما رڼا ورځې تیَږې دي منم

دا ناصحان یُې تېس ایستلے نهٔ شي
دَ مغمُوم ګلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښېمانې شوې

ولې به د ستورو احسان مند نه یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې تورې شپې د تنهایی زما
ما وې جوړې آسانې دي ښکلې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلي دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

مغموم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو تورې شپې یې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بيا زلفې خورې کړې تا

اووس په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکا شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې يو ادا کښې نو
خدائيګو زلزلې کړې تا

لا په ديدن مور نهٔ وم
ولې ديوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه دَ انتظار په شوګیرو تېرَ وم
لاره په کتو په اندیښنو تېرَ وم

اوس چې زلمیتوب په میکدو تېرَ وم
بیا به بوډاتوب په مصلو تېرَ وم

اووه پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېرَ وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې ای اشنا
پوهٔ شه چې په غنو په اغزو تېرَ وم

پېغلې آیینې ته په خندا ګنبې اووه
څنګه قیامتونه په زلمو تېرَ وم

څوک به یې د ستورو په کتو تېرَ وي
زهٔ خو تنهایي په اسویلو تېرَ وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راڅورې کړې تورې شپې شي
نو د ورځو نه دا شپې خدایږو څوېدې شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایادې شې
په ژړا ژړا مې تورې سترګې سرې شي

څو چې داغ مې په لمن باندې راڅښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا څو به دا شپې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښېنه لاردې کښې له سمه
لاروي به لې منزل ته ورنژدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

و یم چې ستا دنیا هم او سوزوم ایره کړم
چې دې زړه خدایه د زړه په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړه هسې په خوله ښه کړم
کنې څه چې راته زړه وائي هغه کړم

که سپرلي کښې مې توبه ته نیت خراب شه
د تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نه راتلو زړه خدائیګو که خفه یم
څو دې سترګو ته دې ډېر بېګا ګله کړم

مېکده و ته څو به مه وایه ناصحه
کنې یاده به زړه هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کیږي
کنې پو انونه به زړه ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنۍ شي جوړې ماته ټېننديٰ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اصول دے
چې په ميے د زړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته کوړې ژاړې او زهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره ښار شي د اُلفت کودره وران شي
زلميتوب درکښې رسوا شي خاورې ايرې درکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا د غاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګلان ټول ازغي ازغي شول په کلکو کښې څوک کېږي
ګلۍ هم سومبې سومبې شوې په ليمو کښې څوک کېږي

سفر وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدايګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را مخکښې په وصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينې
چې رڼا دَ ټکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوښو باندې چې پېغلو سپين پړونې را په سر کړل
دَ زلمو تېره نظر جوړ لوښو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېر بد و شوه، علامه دَ بوډا توب شوه
دَ ګناه هر يو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګاونو يوې پېغلې داسې وے چې پس له دې نه
دَ مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګوړې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر يو ستوري ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا دنیا رازونه فاش کړي
دا تیږې ترې خدايګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره ته وتښتېدلې بې اختیاره څخېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووایه چې ګلې
ته ماته خندېدلې که بلچا ته خندېدلې

بې تانه ګلې څرنګه خاموشه خاموشي وه
تېرې هم د تېرو نه ویرېدلې بوږنېدلې

د مینې ابتدا کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګلې ته ما نه شرمېدلې

معصوم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهايي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څه اوکړم خدايه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کښې ايښودو د ياره ګلي
څو تنکۍ، کلۍ او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېره نظرئې راله نه کړې د نظره
هر وختې اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپه دے نه کمېږي په زړا به څنګه کمې شي
څو اوښکې څو نه دي سېلابونه راسره دي

معصوم يواځې نه دے فکر مه کوه ملګري
که ته راسره نه ئې ستا يادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره يوه ادا دې قيامتونه جوړ وي

زړګې د چا مئين په يکښې هسې بنديوان شي
نادانه په وربل کښې څڅله ولونه جوړ وي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانښکاره شي
هغه چې په سپين مخ شينکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ تېره ناقراره
انتظار څو د لمحو نه سم کالونه جوړ وي

ارمانونه ټولوي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تړي په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئين په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقلاره ته قرار رسوي
ستا د پانزېب دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئین نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې ککلې
ستا دَ ځواني دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه څپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

57

کله کله راته اوګوري مسکی شي
کله کله چې غصه شي سره پخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته يې چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جینۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورمه حېران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې يې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نهٔ يې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشي نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت ئې د آسمان ستوري شمېرل شي
دهر چا چې خپلې ځوانۍ شپې پردې شي

يو د نګين غوندې غزل ترې خدائېګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خيره د مطلب ځنې لـــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړه تسکین په مېخانو کېږي نه وُ
د سرو شرابو په پېمانو کېږي نه وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نه وُ

تهول کښې چاپېره تاوېدل له شمعې
هېڅ رقابت په پروانو کېږي نه وُ

ځکه پرې زه نن بدگمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نه وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نه وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوپټې پلو ښکاره شي
د رنګینئ مې دَ خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالئ چې په غصه شي لاخوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
کی بهواتونه مې کهٔ ټول ریبنه ریبنه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښاسټ او پېغلتوب سره یوځای شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خدای دې اوکړي چې یو سل واره خفه شي

چې زمانه دې محفل ته چې بل را شي
یو اذغ شي راته سترګو کښې څوک شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

62

مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خداېګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو څه زما زړه داسې درزېږي نه
هر څه په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو توري شپې کړلې
توري شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه د ځوانۍ مزې
روستو به بیا ګوره دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګي
هم په دعا هم په دوا اونه شوه

چې په دعا کښې تړې نه هېرشو مغموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو روښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالې اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا غلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دا دي ګورئ نادانۍ زما

ماچې کړلې ماتې میخانه کښې نن
دا هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړهٔ څو اے رېباره دومره پېوځ شو
جوړې آبادېږي ويرانۍ زما

هلته آئينه درته حيرانه ده
دلته دي حيرانې حيرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګینو کښې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کښې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې دسبه
چې بيا دَ پېغلو په کمڅو کښې اوسم

ستا دَ پسنزېب په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کښې اوسم

دا پېغلتوب مو خدائ نصيب کړه پېغلو
زهٔ مو نشه کړم په نشو کښې اوسم

دَ ژوند د ډېرو ناکامو دَ لاسه
يو اسوېلے شوم اسوېلو کښې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانغورې شوې را اوبدې شوې
دا بیدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اودې شوې

دا کومې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو ځوانو
چې په هسې تصور یې د خېبر تړې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه رو ستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور و چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه نخښې نه په څوا ځي
سپېلنی شم د یار سترګو د چا سترګې در پسې شوې

دا ګلونه که اغزي وو خدای خبر دي چې دا څه وو
هم مې سنج شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ړوندې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تورې حوصلې مې پې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د ښتنګانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مړاوې نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې پې راله ځوانې کړې

ولې ارادې خپلې څرګندې کړم
ته به پې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانۍ ښه وې
خدایه تورې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدا یېګو غمونه راله نور راکوي

وېم چې په زلفو کېښې دې پټ شمه زه
داسې صلاح دې اوربل ځوړ راکوي

چې مې د زړه خوښه کوله نه شي
نو جوابونه څه له سپور راکوي

ستا د خوږو خوږو خبرو لوګې
راله په خوب زړګي تېکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شمعه بلېږي د رڼا د پاره
د پتنګانو د قضا د پاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوستې غوندې خندا د پاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګُلې
پاتې یو څو شو د صبا د پاره

دا زه منم چې لېونے یمه خو
یم لېونے څهٔ مُدّعا د پاره

ستا د خندا په انتظار دي ګني
ګلۍ تیارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څکه څوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
راته اووے صُراحۍ په غړغړ و کښې

نهٔ مې ورځو کښې سکون شته نهٔ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپسې شوې دي مغزو کښې

تهٔ د سرو شونډو د تاوه څهٔ خبر يې
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړهٔ شول
پېغلو وراچول پازيب په خپلو پښو کښې

نهٔ شراب رو نهٔ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څو مره ښهٔ د تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د لیلیٰ خبرې
څومره خوږې دي یاره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

نښائي دنیا کښې د دنیا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبیٰ خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښایست او د ادا خبرې

د دې دنیا څو ځکه بدي شم چې
کوم سپینې او صفا خبرې

ستا د پائځلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا رانه رښتیا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپینه سپوږمۍ تورو دا غمونو سره

سترګې پیدا دي د ژړا دپاره
ښايي خندا د پرهرونو سره

څمه تسبې څپلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدایګو عادت شوم قیامتونو سره

غریب شفق به څه سیالي کړي ګُلې
ستا په نکریزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تورې تېرې راته فنا ښکارې
چې دې په سرو شونډو خندا ښکارې

په تورو شپو ئې چې نا قلاره کړمه
خدائیګو یادونه راته ستا ښکارې

ستا د رورېل تېرې منمه ګلې
دا پرېشانې په کېنې زما ښکارې

زما د زړه دې سادګی ته ګوره
هره جفائې راته ادا ښکارې

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نور ژړېږم مه زهٔ
غم دَ بیلتون کښې به کړېږم مه زهٔ

څهٔ نو یا نه کسره په دېوال ووکوږ
ستا دَ کوڅې سره تېرېږم مه زهٔ

دا مې دَ عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې دَ نارینج هسې زېړېږم مه زهٔ

په حقیقت دَ دې دُنیا پوهٔ شمه
چې ادیرې سره تېرېږم مه زهٔ

مخ دې راواړه وه دا کړه ګُلې
دَ زلفو شپېو کښې دې وېرېږم مه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي زاړه یې څه مُسکۍ خو نه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ خو نه دي

ورته مه ګوره تل وار خطا وي ځکه
دا خاماران دي څه کمڅۍ خو نه دي

ځکه خو ځې زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ خو نه دي

څه شوه چې زه ورته زړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ خو نه دي

هسې به زاړې یې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ خو نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

77

د ښځې او ښکلې مې ځلېږي په کتو کښې
لکه ستوري چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغيارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې ټوکېدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

د کړې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې اېښولي وي ګمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

اداګانې چې هر څومره کوې خېر دے
څو چې کبر دې رانه شي په مغرو کښې

اراده مې د ورتللو ده نن ورځـه
برکت مې دې خداے وراچوي په تللو کښې

څوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
يوه پېغله به پېدا شي جينکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مُسکې نشي
راشي پسرلې څو رنګينې نشي

پوهيم چې سپوږمۍ دَ څهٔ سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي خو ښکلې نهٔ شي

شمعه هم ژړېږي هم خنداکوي
دا راسره غم دے لېونۍ نهٔ شي

دا دَ غېرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جوله نهٔ شي

مهٔ وايه څهٔ ماته دَ رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نهٔ شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړهٔ
څو چې راته اوګوري مُسکې نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا د ځوانۍ د تقاضونو قربانۍ
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پېغلتوب کور دې ودان اوسې تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو د سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګینۍ ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوپټې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو ادیرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تیرې روښانه نه شوې
مغموم که روښانه نه ډیوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ځوانو نه په سجدو نهٔ تښَوم
نور دې په شمېرلو دَ تسبو نهٔ تښَوم

ځُمه مېکدې ته لېونې دې هلته ډېر
نور دې تنهايي په اسوېلو نهٔ تښَوم

زړهٔ مې دے ځوانے رو ارادې مې هم ځوانې
نورې لوبې تندې په ځوانو نهٔ تښَوم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ دَ بېلتون شپې په شوګيرو نهٔ تېروم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ ځوانه ځواني په مصلو نهٔ تښَوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بېلتانهٔ کېنې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز توره بلا شي

کله کله تصوّر کېنې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکی شي په خندا شي

تصوّر دَ لوپټې چې دا له را شي
دَ شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کېنې دَ زړګي دا غونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ټې شمېر رانه خطا شي

ستا پوټې غوندې مُسکا نه نهٔ رسېږي
ټول ګلونه دَ چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستړي ستوري څو اوده شول په ارام شول
زه به ویښ یم تر هغې چې هغه راشي

یو دې غم د بېلتانه ورسره نه وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړه ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګينۍ ښکاري
ګل په خندا، کلۍ مُسکۍ ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستۍ ښکاري

د ستړي زړه د ستومانو دلاسه
هره يو ساه مې يو سلګۍ ښکاري

صراحۍ ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِټکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره يو پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

را ځئ ستوري چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځیرې ګرېوان ته یې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګینې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وینو لړه سره شوه

چې زه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون تپه نیمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوړ شو

په ګرشل د پېغلتوب یې قدم کېښو
اول ګل و اوس د ګلو یو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېږي

زما دَ او ښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ورې ډېوې ښکارېږي

دَ خوږ راشنا هغه خاورینې کوڅې
دَ کهکشان نه خدرائیګو ښې ښکارېږي

چې ستا دَ تللو ساعت راغې ګُلې
دَ هر یو ستورې ستر ګې سرې ښکارېږي

تهٔ چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې کهٔ بلې وې هم مړې ښکارېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چرته چې زلزل غوندې پېدا شي حوصله کېږي
زړه یې روان د ژوند په هغې مرحله کېږي

هلته ستا غوږونو کېږي دوړونه په تالۍ وو
دلته ځنګېدم زړه د الفت په ګواره کېږي

یو پسرلی څه چې پسرلو کېږي خدایګو نشته
دومره رنګینۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کېږي

ته چې را ښکاره شې او زړګے مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دے د توبو نه خو خدایه ټول عمر له خلاص کړم
ټولې مې غوټه کړې د شرابو یو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځائے شوې خدايه زړهٔ ورته حيران يم
دومره چې پر غمونه دې وړه غونډې سينه کښې

بس دے دا نيمګړې ارمانونه به راټول کړم
جوړ به مزارونه کړم دَ زړهٔ په اديره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مېن شي دَ يو بل سره په شپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو پوځے شې
ډېر دي لېونې دغه وراېسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

90

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاو رانه سرو ټکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې دَ چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما دَ خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو دَ منزل دَ رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې ټيندکونه دي دامونه دي

مغموم خو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانۍ دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زیر زیر ورته کتلی نشو
په دتهو دتهو مې ژړلی نشو

زړهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه ځکه
څاڅکې شراب مې هم څکلې نشو

ما وې چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلې نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دي لږ شړلې نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملې نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډېر لمسونونه راته شوي دي خو
دَ رقيبانو مې مسلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې ګڼلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

چې دَ راتلو نه دې خبر شوم مغموم
د خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګتون دې راکړو

دا علامه دَ بل طوفان ده جوړې
چې یو پوتې غوندې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښهٔ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم دَ فرهاد راکړه چې
غم لکه غر دَ بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوږې د لیلی ورکړه نو
ماله جنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د زړه کله خندا شي پیکښې
ما وې جوړ تریخ دې خو تر سکون دې راکړو

خدایه! اول دې زه مئین کړم او
بیا د فراق دا ثواخون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مَکوهٔ ساقي نن راته نا مَکوَه
مَکوهٔ دا ظلم ناروا مَکوَه

ناصحه نن درته څهٔ نهٔ وېنم
دا سې خبرې راته بیا مَکوَه

زړګیه نن څو په اَرام يې کنه
پرېښده غمونه دَ صبا مَکوَه

کوه ستم چې څومره کولې شې تهٔ
زما دَ غم هډو پروا مَکوَه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
دا سې قيصې ورته تهٔ بیا مَکوَه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خوشحالهٔ غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا يو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ايله
د غمه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئينې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېر وم
خدايګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي د غزل جوړه مطلع شي
اسویلي زما شعرونه د نهې اوښکې قافیه شي

یو نری غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړوندې کړې زما اوښکو ریا او کړه
دا ذره چاودې شمعه پر بڼ دې چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څه کږه غوندې ښکارېږي دا دُنیا راته هم خدایګو
کله کله ستا د زلفو تبغه لاره چې کږه شي

نور زه هیڅ درنه نه غواړم هیڅ ارمان مې په زړه نشته
د ځوانۍ څو تقاضې دي لویه خدایه که پوره شي

دَ وا غلط په دې ذکوونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسې چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خياله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې ميکدهٔ شي

مونږ د دړهٔ حالونه وايو سترګو سترګو کښې يو بل ته
زړهٔ هغې ته آئينه شم هغه ما ته آئينه شي

چې د شين آسمان سينه کښې تنکي ستورې را ښکاره شي
ما ته ياد شي مُټېشونه ما ته ياده لوُپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوږے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بيلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلهٔ غمونه جوړې نوې راغلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پښو راغلهٔ

څو اسویلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ وُم
پوئے شوم اِیله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو
ما وے چې نا خدایه ګوره په ما پورې شو

د رنځ علاج په طبیبانو نهٔ شو
پاتې اُمید مې یو په تا پورې شو

بیا پتنګان د رنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګُنجې کړلو
دلته په نوم د یو ادا پورې شو

مغموم نحو خدائے سره وعده کړې وُه
تور د ګناه پرې ولې بیا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

ددې دُنیا سختې مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حیرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حیرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

ټو تقاضې چې شي شروع مغموم
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښائست په تماشه شوه ګُلې
شمع ګُل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې دا روانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړهٔ پرهر به چې ښهٔ شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړهٔ مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سېله شه چې
دا پتنګان دلۍ دلۍ شي کنه

راغې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس خو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تانه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړهٔ مې په دغه ځلے شي څرېکي څرېکي
چې را په یاد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورتیر

کهٔ هر څو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

کهٔ به ئ زړهٔ نه يؤ ساعت له هم تهٔ روځې
نو مغموم دې له خپل خدايه څنې هېر شي

نشو ساقي په ډېر و څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څهٔ شوه کهٔ نن مو په خندا کړه زهٔ
غم خوځ کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کو ششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زهٔ خو حيران يم چې دا زړهٔ مې ولې
خور د اوربل په خورولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د روربیل داپر پښانۍ مزه که
د تورو سترګو حېرانۍ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کوه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه که

ځو اته ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډا توب مسلمانۍ مزه که

❋

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړهٔ زخمي په خوله خندا یمه زهٔ

سینه سیوړې مې کښې ستا نقشونه لټوم
ګنې مېن خداېګو په تا یمه زهٔ

د خپل پردي خندا به څهٔ کړمه زهٔ
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته که په قبر ژړېدې ته
نن څو خدایږګو که اے شمعې د مدام په ډنګې وې ته

زه به خدائے ته زاري اوکړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
که اوربل کښې مې اېږدې ته که ګمڅو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتله یو زلزله وه، ستا راتله څو یو قیامت وُو
هغه وخت به لا څه حال وي چې محفل نه څه وختې ته

زه به تل شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به تل شمه
څو که ستا وعده رښتیا وي په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو (ذ) نشې کسېږي
هسې نه چې چرته توئے شي څه له یې بل خوا اړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مینې یو اوصول دے، دا د مینې یو قانون دے
چې په خوله به هیڅ نهٔ وایې چې په خوله به لاس ایږدې تهٔ

چې په شپه د انتظار کښې د دې ستورو سترګې سرې شي
او په زړهٔ مې څهٔ چل او شي نو زهٔ پوے شم چې راځې تهٔ

اے مغمومه بد نصیبه بد قسمت یې بد قسمته
داسې وخت کښې وارخطا شوے چې منزل ته شوے نژدې تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
رَبابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ څو حیران یم چې دې زړهٔ له یه نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به چې زهٔ درته یادومه ځکه
نوې وعدهٔ دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نهٔ څکم
ورکه ځوانۍ دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مئے او نهٔ رباب وي کُلې
بیا دې د زړهٔ په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے څو شېبوئې جوړې سپرلیه ستا په کلو کښې
ځکه څو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

دا دے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه څو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې څو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنهٔ دے انکار دَ اقرارونو ځني
تشو وعدو تشو لوظونو ځني

ستا دَدې قېنچې اوُ سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
بنهٔ دے وصال دَ فرقتونو ځني

ګلونو هم چل دَ خندا زده کړلو
زما دَ زړهٔ دَ پرهرونو ځني

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
دَ منډو ترړو تدبیرونو ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسویلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

113

چې د پېغلو د بشاشت ذکر شروع شي
داپېدا شي يو جنون غونډې په ماکښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کيږي په حيا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لږنيهٔ شي
را شه کينه لږه ماسره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلې نشم
غم د بېلتون کښې زغملې نشم

د بدنامۍ وېره دې ما سره ده
کښې څه زه درته کتلې نشم

زه چې د سوال سره عادت نه یمه
ځکه څو تا نه څه غوښتلې نشم

زه د وصال ولې دُعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولې نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګلې
د آسمان ستورې را بللې نشم

که غم دې غروي هم خوشحاله یم څو
سپکه وینا دې زه اورلې نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوي
بیا به په چا باندې نازونه کوي

ستا خوږ اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خو شنګ ترې هم بادونه کوي

څومره نشه د عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته یو سوال به ئې منلی وي نو
څومره په ما دېر احسانونه کوي

ستا جدایي کښې څه خیر ئې ګلې
څه څه کاڼي دي دا یادونه کوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه د هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره جُخته په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه د مسکن مسته
چې په ول ول کښې د کمڅو تېره شوه

ستا د جنت په طمعه طمعه شیخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک د مغموم د حاله څه خبر شو
چې يې ځواني په رسوېلو تېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ دَ شين خالې مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه دَ خال دے زما

دَ ببلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
دَ لېونو نه بدتر حال دے زما

چې سپرلي کېږي ټول ماحول سرور سرور شي
ما ټول بيا دَ توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالاتو نه بې شانه ډېر مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غمِ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نمِ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خمِ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر ویشتلې
دَ کوږ اوسمِ رانه تپوس مهٔ کوئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه څېره اشنا دغه ده چې
دا سې څوک نشته دے چې سپین وائي

*

دا چمن او دا ګلونه چې شنه سره دي
په سپرلي د ادیرې باندې مې څه دي

هېڅ به نه وایم د مړو مړي مړه دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپې د بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا د اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا د پسرلي څهٔ اوازې غوندې شوې
بیا په ما تېره و زما توبې دي راځه

راشه چې ښائست دې درته زهٔ او ستا یم
خدایږکو آیینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې د زمانې دي راځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پرېشانۍ په تمول ماحول باندې خورې شي

تصور د لوېشتې چې را اله   وا شي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زهٔ به ستا ګرېوان ته لاس کړم تهٔ زما ته
راپیدا چې مېکده و کښې هنګامې شي

لا نو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(دَ خیال په دنیا کښې دَ سپوږمۍ سره ټوخبنۍ)

په شین آسمان کښې خندیده ونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلیده ونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړي پېغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښوونتوب مې قسم

چې دَ بیلتون په تورو شپو کښې چرې
دَ تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما دَ زړهٔ تهٔ مشغولا غوندې وې
ځکه چې تهٔ مې دَ لیلٰی غوندې وې

تهٔ به آسمان کښې په خندا شوې کله
پښته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غوندې
دَ دې دُنیا نه شرمېدونکې غوندې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
دَ خپل زړګي په پرهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدای ښکلو چې احسان منمه
لوئې يې د غرنه په خپل ځان منمه

څو ای زما د تورو شپو ملګرې
د جدايي اوښو کيسو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي نشه ده
او دا تياره چې يو په دوه شي نشه ده

ځکه چې نن زما ليلى راځي
د دې دنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه   چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم   نو بیا به تا واخلم

ورکوټې زړه دې زما   دا اُمیدونه پکښې
پوټسکې زړه دې زما   دا ارمانونه پکښې

دَ چا لیدو ته ګورې   زړهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده ګورې   زړهٔ دَ بیهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند   زړهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې   څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنيا نه لرې بېسَله دُنيا وے زما
دا سې دنيا کښې وے زهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلے شوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې غوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زهٔ دَ اشنا واخلم
کهٔ دِ پرېږدو وي نو هم پېښے به ستا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بيا به ستا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سیرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نا اُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوبِ زړګي یو ترانه غونته کښې
دَ سرو شرابو پېمانه غونته کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې ته
دَ نامرادۀ زړۀ تقدیر شولې ته

دَ زړۀ دنیا ته په دې شان راغلې
ورانې دُنیا ته په ښۀ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د خوږ یار دوست سید صابر شاه صابر د واده په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګلونه

وَادهٔ

دَ رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"
راځئ چې د صابر د سهرې ګلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم دَ ساز او هم سرونو نه قربان شو
"راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا"
نن ستورې په اسمان کښې دې نښه نښه غوندې
نه صرف نښه نهٔ دې، دې پخه پخه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې
سهرې ته کتے نشي دې دَ زړهٔ په رنځ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکاري دې بد نیته دَ بنده غوندې
راځئ چې ټول په جمع یو اَلا اوکړو اَلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څو مره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مو تن طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څېرد صابر په سر نحوره شوله
او گورئ دنیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خوېندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې

څو مره په ارمان ستا د واده د سر سهرو ته وو
څو مره "تلوسه کښې دې ساعت او دې لمحو ته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دوره لاسونه به روڅت په نیمو شپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه به خاموشه خاموشو کښې کړي

دا د زړونو دلارې دوه ملګرې تل ودان لرې
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لرې

آمین

پیکے او پیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګلو یوه نقشه یوه ننداره)

ګلوه شي ګلو ښيږي په ګلوا کښي په خندا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته
او نخوري چورلکونه هر چورلک کښي په هوا شي ته
سر تر پښو ادا شي ته

ټيټه شي کږه شي په کږه کښي بيا راسمه شي
د کسه له ستمه شي
ډېرې نخرې اوکړې په نخرو نخرو بې دمه شي
د کسه له ستمه شي

نرۍ نرۍ ګل ښيږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکو چکو شي
وار د رنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکو چکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته يې کچه غوږ که نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره يو ادا دې د قيامت نښتونه سخته ده
سختونه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمعه د پيسې شې ته
او وهې سانګو نه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمعه د پيسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته يل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دي بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ ختټکو مزکې ته خطاب

اے دَ اغزو اودَ ګلونو مزکې
دَ کاڼو تیږو تورو غرونو مزکې

اے دَ همّت دَ خزانو میرمنې
دَ شجاعت دَ سپاهیونو مزکې

دَ پښتو مورې دَ پښتونه ډکې
دَ خوشحال خان غوندې زمرونه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے دَ چمن اے دَ کُهن خاوُرې
اے دَ ختټکو دَ وطن خاوُرې

اے دَ غیرت دَ افسانو میرمنې
دَ خوشحال خان دَ مضبوط تن خاورې

دَ غیرت مورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ ختټکو دَ عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ دَ حفاظت د پاره

دَ خوشحال خان غونډې زامن راوړي
داسې غازیان داسې تورزن راوړي

چې اباسین کښې ئې سیلاب راوستو
ښار و میرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ ... ورې دَ غیرت نه ډکې
اے دَ خټکو دَ عظمت نه ډکې

دَ خوشحال خان اَرث په تا ایښې دي
تا دَ شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړهٔ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

دَ پښتو مورې دَ پښتو نه ډکې
دَ خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږمه زهٔ
کهٔ تپوس کوم ګنهګارېږمه زهٔ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روږې تږې او بربنډه شوې تهٔ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس دَ خوشحال نه پسته شنډه شوې تهٔ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library